

2022-04-20

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-04-20

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI)

HÄNDELSEN

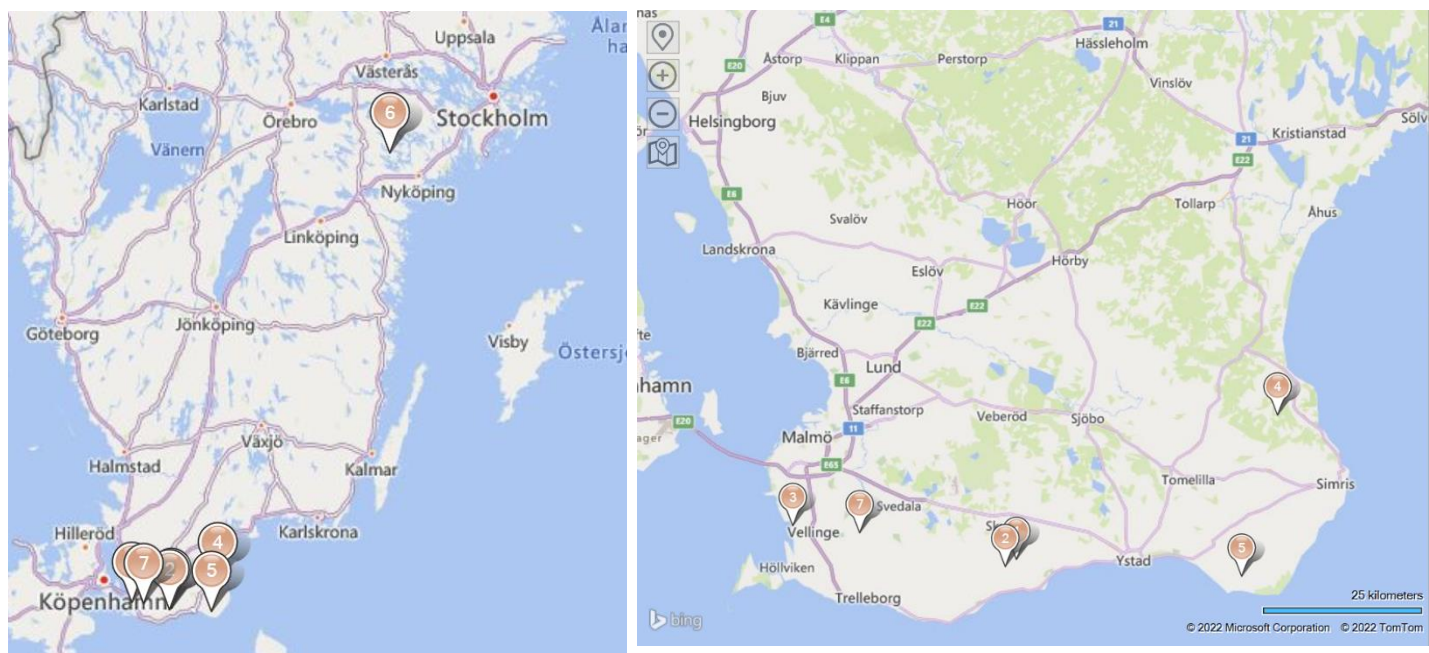
Pågående utbrott av HPAI på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott av fågelinfluensa hos fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2022-03-01	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP7
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

Jordbruksverket har i enlighet med internationell lagstiftning beslutat om åtgärder vilket bland annat innebär avlivning av fjäderfä och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet.

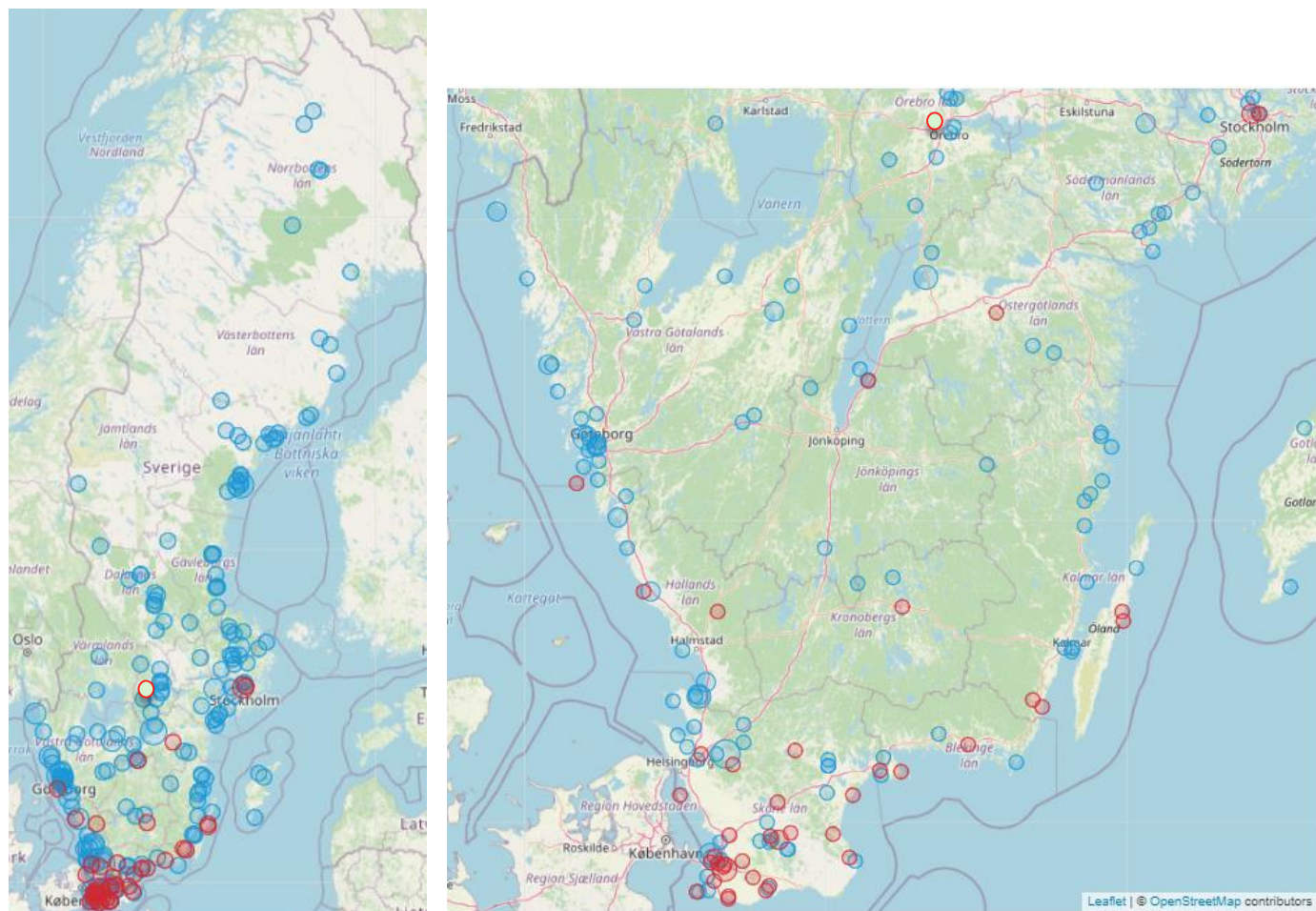

Figur 1: Kartor över konstaterat smittade anläggningar. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Sedan förra lägesbilden för två veckor sedan har en misstanke om fågelinfluensa hos tama fåglar avfärdats efter provtagning.

Ett nytt fynd av HPAI har gjorts hos vilda fåglar sedan förra lägesbilden. Det gällde en sångsvan som påträffades död i Örebro 1 april. HPAI har genom åren endast påvisats en gång tidigare i Örebro, då var det en kanadagås som bekräftades positiv i mars 2021.

SVA får fortsatt in rapporter från olika delar av landet till rapporteravilt.sva.se om fynd av enstaka sjuka eller döda vilda fåglar där art, observerade symptom och lokalisation skulle kunna tyda på fågelinfluensa. Undersökning avseende HPAI görs löpande på dessa förutsatt att SVA bedömer att det är relevanta fåglar att analysera och att det finns möjlighet att skicka in fågeln till SVA. Fynd av HPAI hos vilda fåglar har gjorts i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland, Stockholm, Västra Götaland, Blekinge, Jönköpings, Kronobergs och Örebro län sedan 1 oktober 2021, se kartor och tabell.

Figur 2: Kartor över fynd av HPAI hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blå prickar.

Tabell 2, Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Ankomstdatum till SVA	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2022-04-20*	H5N1	Örebro	Örebro	Sångsvan
2022-03-17	H5N1	Kronoberg	Växjö	Skrattmås
2022-03-10	H5N1	Skåne	Hörby	Stork
2022-03-08	H5N1	Skåne	Trelleborg	Grågås
2022-02-17	H5N1	Blekinge	Ronneby	Vitkindad gås
2022-02-10	H5N1	Västra Götaland	Göteborg	Duvhök
2022-01-27	H5N1	Skåne	Klippan	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Skåne	Åstorp	Ormvråk
2022-01-27	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-25	H5N1	Skåne	Simrishamn	Ormvråk
2022-01-24	H5N1	Skåne	Skurup	Ormvråk

2022-01-12	H5N1	Skåne	Hässleholm	Gråtrut
2022-01-12	H5N1	Jönköping	Jönköping	Knölsvan
2022-01-07	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås
2022-01-05	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2022-01-03	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Skurup	Sångsvan
2021-12-23	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvårk
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2021-12-21	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2021-12-21	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-21	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås
2021-12-20	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Blåsgås
2021-12-16	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-10	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås
2021-12-01	H5N1	Skåne	Svedala	Havörn
2021-11-18	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-16	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-11	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sådgås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Lund	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Kaja
2021-11-11	H5N1	Skåne	Malmö	Ormvårk
2021-11-09	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-04	H5	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan
2021-11-04	H5N1	Skåne	Svedala	Ormvårk
2021-11-03	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-02	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-10-15	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås

**Patogenicitetsbestämning ej klar men antas vara av högpatogeten typ.*

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

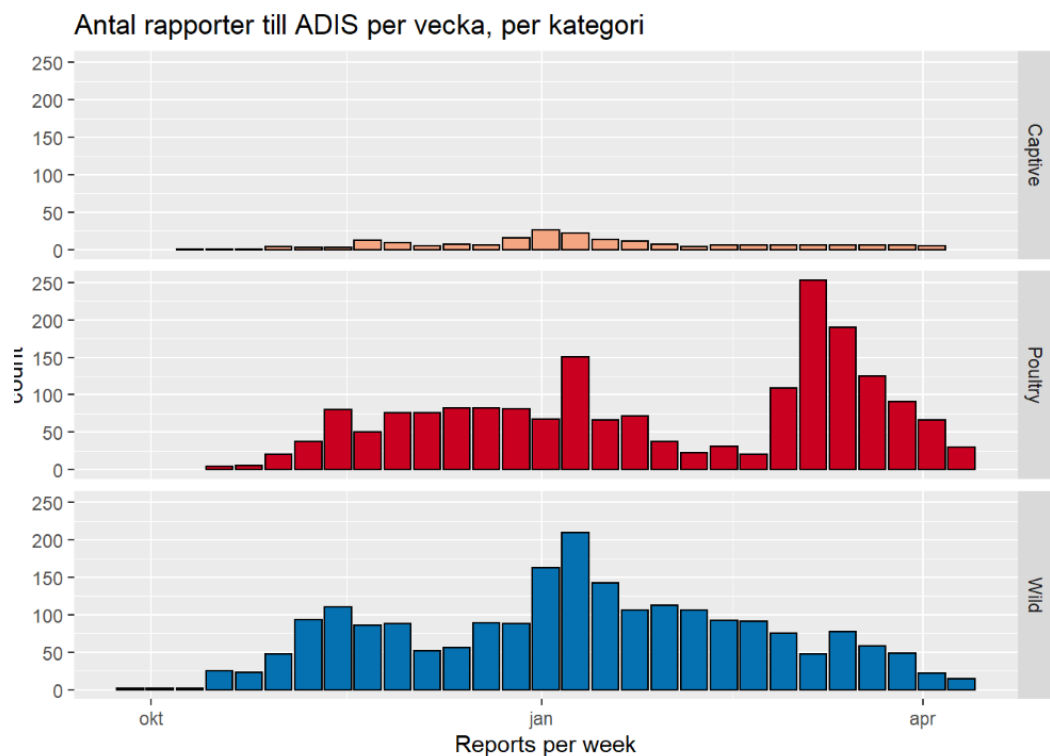
I sammanhanget vill vi nämna att den senaste veckan har de senaste undersökningarna inte visats på den extern webben grund av tekniska störningar, felsökning pågår.

Situationen i Europa

Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS med upptäckt från 1 oktober 2021 fram till 19/4 2022 är: 2256 (38) fall på vilda fåglar, 1927 (121) utbrott på fjäderfä och 75 (1) utbrott på andra fåglar i fåglar i fångenskap. Inom parentes anges antalet rapporter de senaste två veckorna dvs sedan den senaste lägesbilden. Det land som rapporterat flest fynd hos vilda fåglar de senaste två veckorna är Nederländerna med 22 rapporter. Norge, Finland och Danmark har rapporterat två, ett respektive ett fynd hos vilda fåglar de senaste två veckorna. Det är således en tydlig nedgång i antal rapporter om HPAI hos vilda fåglar i Europa även om antalet fall i Nederländerna fortfarande är relativt högt.

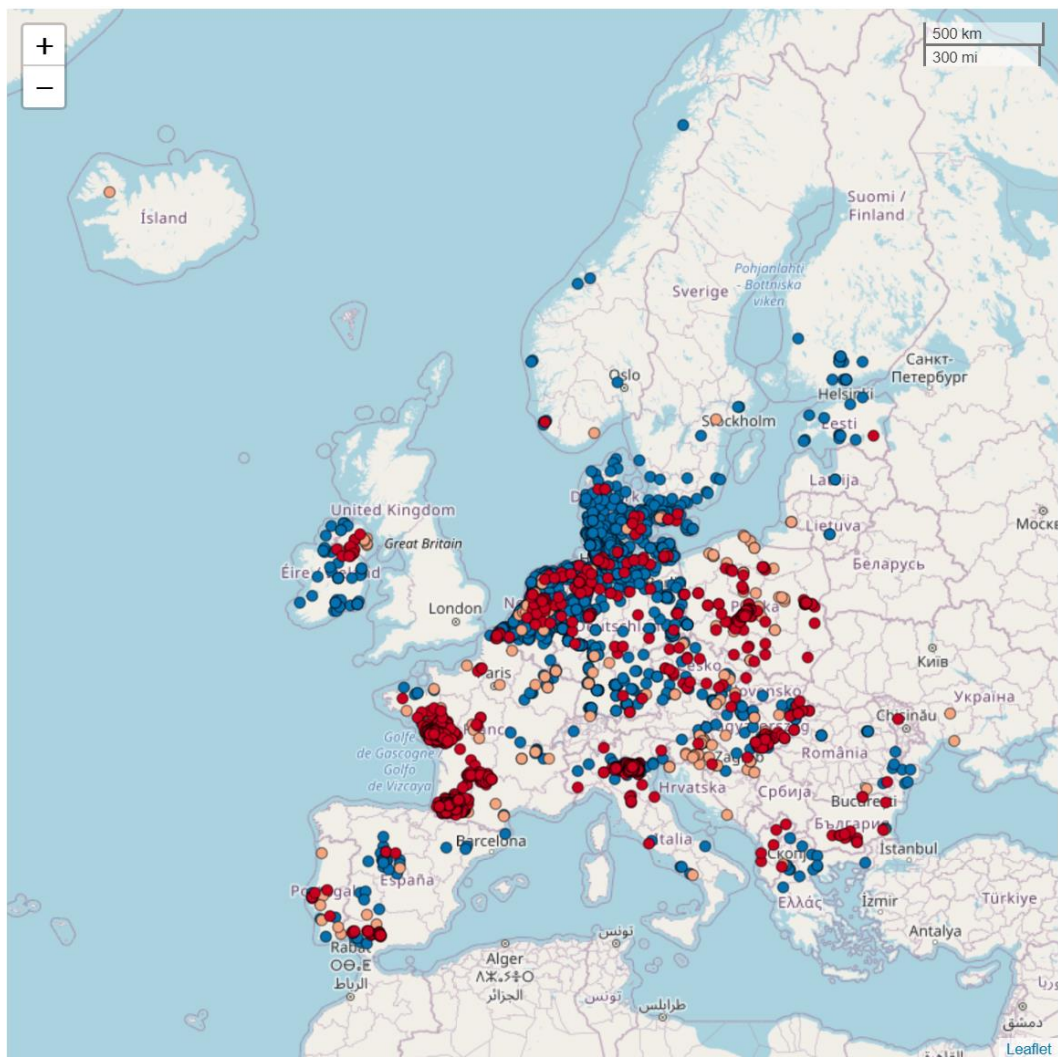
Majoriteten av rapporterna som rör fjäderfä kommer fortsatt från Frankrike där smittspridning fortfarande pågår, främst inom ankproduktion, i ett område i västra delarna av landet. Antalet fall per vecka är dock avtagande tack vare kraftfulla bekämpningsåtgärder, inklusive förebyggande avlivning av fjäderfä på anläggningar i närheten av drabbade anläggningar. Under de senaste två veckorna har utbrott hos fjäderfä även rapporterats från Bulgarien, Tyskland, Ungern och Nederländerna.

Storbritannien har hittills rapporterat 112 utbrott av HPAI sedan 2 november 2021 men nu kommer det information att situationen ser bättre ut och antal utbrott per vecka har avtagit. (källa EU Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed, PAFF).

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori. Eftersom data från de rapporterade länderna inte görs på helt likartat sätt kan vissa rapporter som rör vilda fåglar felaktigt klassificeras som "captive" (andra fåglar i fångenskap) i figuren och sammanställningen i lägesbilden.

I Europa har typerna H5, H5N1, H5N2, H5N3 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 oktober). Rapporter i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av HPAI H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som "översomrat" sommaren 2021 i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren 2021 i Ryssland.

Figur 4. Karta över utbrott av HPAI på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (beige prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmering från 1 oktober 2021. Utdrag från ADIS 2022-04-19.

Källa: ADIS samt <https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu>

EFSA skriver i sin rapport Avian influenza overview December 2021-March 2022 att rapporter om HPAI är ökande utanför Europas gränser jämför med förra rapporteringsperioden, särskilt i Afrika och Asien. Smittspridning av HPAI H5N1 pågår även i Nordamerika där 203 utbrott konstaterats i 28 delstater i USA (United States Department of Agriculture) och 27 utbrott konstaterats i Canada (Canadian Food Inspection Agency). Det kommer signaler om att det sker en snabb smittspridning i USA och att situationen är oroande.

Flera länder i Europa har infört förhöjd skyddsnivå för tamfåglar. Jordbruksverket beslutade den 2 november om skyddsnivå 2 (högriskområde) i större delen av södra Sverige. Områden för skyddsnivå 2 har identifierats med stöd av en riskbedömning (SVA 2021/712).

Höstens (2021) utbrott av HPAI har föregåtts av ett stort antal utbrott hos tamfågel under influensasäsongen 2020/2021 inom EU samt fynd hos vilda fåglar. I Sverige konstaterades HPAI på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäfloccar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatoget fågelinfluensa.

Övervakning av vilda fåglar baseras på provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Vi är fortfarande inne i en period då flera arter av vattenlevande flyttfåglar som kan vara bärare av fågelinfluensa återvänder till Sverige eller passerar Sverige för vidare färd mot häckningsområden i Ryssland. Tidpunkten för fåglarnas vårflytt är artberoende där flytten har pågått ett tag för flera arter medan exempelvis vitkindade gäss flyttar sent. Just de vitkindade gässen uppehåller sig i södra och östra Sverige i stora antal och antas kvarstå under hela maj månad. Samtidigt har temperaturerna stigit och de varmare temperaturerna och ökade UV-instrålningen förväntas kvarstå och succesivt att bidra till att virusets överlevnadstid i miljön blir kortare.

SVA gjorde under v. 11 en riktad kommunikationsinsats till regionala radio- och TV-redaktioner i högrisklänerna och budskapet om att rapportera sjuka eller döda vilda fåglar till rapporteravilt.sva.se fick god spridning. Även ornitologföreningen Birdlife Sweden kommunicerade budskapet till sina medlemmar. Kommunikationsinsatsen gav inte någon markant ökning av antalet rapporter och SVA tolkar detta som att förekomsten av HPAI hos vilda fåglar och viruskontamination i miljön för närvarande är begränsad. Påskledigheten antas också ha bidragit till att människor har rört sig ute i högre utsträckning vilket gjort att sannolikheten att sjuka och döda fåglar upptäcks och rapporteras borde ha ökat.

Bedömningen är att sannolikheten för introduktion av HPAI till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar i dagsläget är något förhöjd jämfört med normal nivå. Smittläget för HPAI är dock betydligt bättre än det var samma period 2021 då skyddsnivån för fågelinfluensa inte sänktes förrän 1 juni för kommersiella fjäderfän. I lägesbilden för två veckor sedan bedömde SVA att osäkerheten var stor för hur utvecklingen skulle bli de närmaste veckorna. Osäkerheten bedöms vara något lägre

nu eftersom vi är inne i en varmare period, en större andel av fåglarnas vårflytt är avklarad och antal rapporter av HPAI i närliggande länder sjunker. Behov av fortsatt förebyggande arbete för att förhindra att fjäderfä kommer i direkt eller indirekt kontakt med vilda fåglar kvarstår.

SVA vill fortsatt uppmana djurägare att skyndsamt kontakta sin veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfän som skulle kunna tyda på fågelinfluensa.

Risken att de HPAI virus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med HPAI H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.